

III.
Možnosť otvorenia exekučného
konania
Plz. ÚS 1/2022

Vážení spoluobčania!

Rozhodli sme sa pokračovať v bezplatnej pomoci tým najzraniteľnejším – spotrebiteľom. Slováci prežívajú časy plné neistoty a obáv aj zo splácania záväzkov. Vieme, že mnohí budú odkázaní na úvery, pôžičky, refinancovanie úverov a pôžičiek. Je viac ako pravdepodobné, že tisícky rodín nebudú schopné svoje záväzky si riadne plniť, a to aj z objektívnych príčin.

Práve týmto spotrebiteľom je adresovaná naša snaha o bezplatné právne poradenstvo a vzdelávanie. Mnohí z Vás si určite spomínajú na projekt s názvom „Sedem krokov na ochranu spotrebiteľa“, ktorý v minulosti výborne fungoval a práve naň by sme radi nadviazali.

Budeme sa venovať najvypuklejšim problémom z oblasti spotrebiteľského práva, ako napríklad mimoexekučné zrážky zo mzdy, dražby, odklad splátok úverov, upomínacie onanie a pod..

Pôjde o elektronické prezentácie určené pre každého, kto má záujem niečo sa o ochrane spotrebiteľa dozvedieť.

Deň spotrebiteľov a spotrebiteľských práv pripadá na 15. marec.

V tento deň ešte v roku 1962 vtedajší prezident John F. Kennedy vyhlásil štyri základné práva spotrebiteľov. Deň spotrebiteľov má pripomínať ich dôležitosť, dôležitosť spotrebiteľskej politiky, ich strategickú funkciu na trhu a zároveň zvýšiť informovanosť a vzdelanie.

Veríme, že Vás naša snaha zaujme, budete sa chcieť a vedieť brániť. Ved' ako sme už aj v minulosti konali v mene hesla "brániť sa oplatí", rovnako sa ním budeme riadiť aj dnes.

S úctou

Doc. JUDr. Robert Fico, CSc.

Umožňuje výklad a aplikácia vnútroštátnej právnej úpravy exekučnému súdu uskutočniť vecný prieskum exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom v upomínacom konaní?

Zákon č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní nadobudol účinnosť 1. februára 2017.

Konanie podľa tohto zákona je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku (zák. č. 160/2015 Z.z.).

Ide o tzv. skrátené konanie, kauzálna je príslušný Okresný súd Banská Bystrica, ktorý vydáva platobné rozkazy.

Ak sú splnené procesné podmienky vrátane poplatkovej povinnosti žalobcu a nie sú dôvody na odmietnutie návrhu, súd platobný rozkaz vydá najneskôr do desiatich pracovných dní od splnenia procesných podmienok na jeho vydanie, aj keď sa uplatňuje nárok zo spotrebiteľskej zmluvy.

Okresný súd Banská Bystrica platobné rozkazy vydáva bez skúmania neprijateľných zmluvných podmienok v sporoch, ktoré majú základ v spotrebiteľskej zmluve.

V každom prípade **je potrebné podať vecne odôvodnený odpor v zákonnej 15-dňovej lehote** na predpísanom formulári.

Podaný odpor nemožno vziať späť.

Platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor má účinky právoplatného rozsudku.

Ak žalovaný spotrebiteľ na základe právoplatného a vykonateľného platobného rozkazu neplní, žalobca vec postúpi súdnemu exekútorovi, aby žalovanú sumu s príslušenstvom vymáhal.

Článok 7 ods. 1 smernice 93/13 ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby existovali primerané a účinné prostriedky na zabránenie používaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi.

Podstatou eurokonformného výkladu spotrebiteľského práva je zabránenie tomu, aby jednotlivý spotrebiteľ bol viazaný nekalou podmienkou.

Ak nie je posúdená neprijateľná zmluvná podmienka hoc nemajúca vplyv na uplatňovaný nárok, a platobný rozkaz nadobudne právoplatnosť, prieskum neprijateľných zmluvných podmienok v exekučnom konaní nie je možný. Takáto právna úprava odporuje unijnému právu, je v priamom rozpore s unijným právom a spolieha sa na možnosť podania odporu spotrebiteľom. Aj to v krátkom časovom horizonte 15 – tich dní.

Ústavný súd SR v pléne - **PLz. ÚS 1/2022** vo veci zjednotenia právneho názoru vysloveného I. senátom Ústavného súdu SR v uznesení č. k. I. ÚS 166/2021 z 20. apríla 2021 a odlišného právneho názoru, ku ktorému dospel III. senát Ústavného súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 324/2021 takto

rozhodol:

Ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ak súd v exekučnom konaní odmietne preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal.

Zjednotenie odlišných právnych názorov

Sťažovateľmi v konaniach vedených pred ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 166/2021 a sp. zn. III. ÚS 324/2021 sú fyzické osoby vystupujúce v exekučných konaniach prebiehajúcich na okresnom súde v pozícii povinných.

Exekučnými titulmi sú platobné rozkazy vydané vyšším súdnym úradníkom ktorými boli sťažovatelia zaviazaní na plnenie na podklade spotrebiteľských zmlúv.

Právna úprava platná a účinná v čase vydania platobných rozkazov [CSP/zákon o upomínacom konaní v spojení so zákonom č. 549/2003 Z. z. o súdnych úradníkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych úradníkoch“)] zveruje právomoc vydať platobný rozkaz vyššiemu súdnemu úradníkovi, pričom stanovuje 15-dňovú lehotu na podanie odporu proti platobnému rozkazu a vyžaduje odpor vecne odôvodniť.

Sťažovatelia možnosť podania odporu proti platobným rozkazom nevyužili.

V rámci exekučného konania sťažovatelia podali návrh na zastavenie exekúcie s poukazom na § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, dôvodiac, že **platobné rozkazy nie sú spôsobilými exekučnými titulmi**, keď tieto **boli vydané vyšším súdnym úradníkom, nie sudcom**, pričom vyšší súdny úradník rezignoval na povinnosť skúmania neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve a jej iných väd (napr. skúmanie podstatných náležitostí zmluvy, rozpor s dobrými mravmi).

Sťažovatelia tak platobné rozkazy považujú za materiálne nevykonateľné s poukazom na závery súdneho dvora vyjadrené v rozsudku C-448/17.

Všeobecný súd exekúciu nezastavil. Dospel k záveru, že vyšší súdny úradník má právomoc vydať platobný rozkaz, exekučný súd nemá oprávnenie skúmať vecnú správnosť exekučného titulu.

Rozsudok C-448/17, bod 2 výroku

*„Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že **bráni vnútroštátnej právnej úprave**, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá, napriek tomu, že v štádiu vydania platobného rozkazu proti spotrebiteľovi stanovuje preskúmanie nekalej povahy podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi podnikateľom a spotrebiteľom, na jednej strane **priznáva právomoc vydať tento platobný rozkaz súdnemu úradníkovi, ktorý nemá postavenie sudcu**, a na druhej strane **stanovuje pätnásťdňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje, aby bol tento odpor vecne odôvodnený**, za predpokladu, že takéto ex offo preskúmanie nie je stanovené v štádiu výkonu uvedeného platobného rozkazu, čo musí preveriť vnútroštátny súd.“*

Súdny dvor sa síce zaoberal právnou úpravou platobného rozkazu obsiahnutou v Občianskom súdnom poriadku, ústavný súd však konštatoval, že **klúčové atribúty právnej úpravy týkajúcej sa platobného rozkazu po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku a zákona o upomínacom konaní zostali nezmenené** [(oprávnenie vyššieho súdneho úradníka vydať platobný rozkaz, 15-dňová lehota na podanie odporu, nutnosť odpor vecne odôvodniť, nemožnosť vydať platobný rozkaz v prípade, že spotrebiteľská zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku) § 172 ods. 1, § 172 ods. 9 OSP, § 265 ods. 1, § 267 ods. 1, § 45 ods. 2 CSP, § 3 ods. 6 písm. b), § 7 ods. 2, § 11 ods. 1 prvá veta, § 15 ods. 6 zákona o upomínacom konaní, § 3 ods. 5, § 5 ods. 1 písm. a) a f) zákona o súdnych úradníkoch].

Podľa čl. 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Z čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj z citovaných čl. 6 a čl. 7 smernice 93/13/EHS možno abstrahovať princíp zvýšenej súdnej ochrany spotrebiteľa.

Súdom členských štátov Únie bolo k naplneniu tohto cieľa zverené oprávnenie skúmať povahu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách z úradnej moci.

Súdny dvor vyslovil právny názor, podľa ktorého :

„vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku“

[rozsudok vo veci C-40/08 zo 6. októbra 2009 (Asturcom Telecomunicaciones SL), bod 52].

Ústavný súd konštatoval, že z rozsudku SD C-448/17 vyplýva, že súdny dvor v štádiu vykonávacieho konania a priori **nevyklučuje preskúmanie exekučného titulu – platobného rozkazu vydaného vyšším súdnym úradníkom** z hľadiska existencie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve, ktorá bola podkladom na jeho vydanie, a teda vecnej správnosti exekučného titulu.

Práve naopak, SD (za situácie, keď vnútroštátna právna úprava zveruje právomoc vydať platobný rozkaz vyššiemu súdnemu úradníkovi, pričom stanovuje iba 15-dňovú lehotu na podanie odporu a vyžaduje odpor vecne odôvodniť) **považuje za nevyhnutné takúto kontrolu existencie neprijateľných zmluvných podmienok vo vykonávacom konaní uskutočniť ex offo** (za podmienky, že to vnútroštátna právna úprava umožňuje), **pretože len vtedy možno považovať ciele sledované smernicou 93/13/EHS za naplnené.**

Ústavný súd konštatuje, že z rozsudku SD C-448/17 (body 44 – 54) možno vyvodit', že SD kladie na roveň situáciu, keď ex offo preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu nie je vnútroštátnou právnou úpravou stanovené, a situáciu, keď ex offo preskúmanie existencie neprijateľných zmluvných podmienok v konaní o vydanie platobného rozkazu síce vnútroštátnou právnou úpravou je stanovené, ale právomoc na vydanie platobného rozkazu je zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a možnosť podania odporu je limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu, pričom vnútroštátna právna úprava vyžaduje, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil.

- spotrebiteľ nepožíva garanciu ex offo preskúmania neprijateľných podmienok sudcom, v dôsledku čoho obe tieto situácie majú za následok nerešpektovanie cieľov smernice 93/13/EHS, pokiaľ ex offo preskúmanie neprijateľných podmienok nie je stanovené vo vykonávacom konaní.

Podľa názoru Ústavného súdu v zmysle záverov rozsudku **SD C-448/17** je **problematickou** už samotná **situácia, keď je právomoc vydať platobný rozkaz zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi, možnosť podania odporu proti platobnému rozkazu je limitovaná lehotou 15 dní a odpor je nutné vecne odôvodniť** (k upomínaciemu konaniu prezentácia dostupná na <https://www.strana-smer.sk/aktuality/blogy/post/pomoc-spotrebitelom>).

Podľa súdneho dvora vnútroštátna právna úprava, akou je **právna úprava Slovenskej republiky**, **vyvoláva nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ odpor nepodá.**

Z tohto pohľadu je preto skutočnosť, že spotrebiteľ odpor proti platobnému rozkazu nepodal, irelevantná (body 52 a 53 rozsudku súdneho dvora C-448/17).

Zrevidovanie nedostatku, ktorým je postihnuté základné konanie

Ustanovenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku predpokladá oprávnenie/povinnosť vecného prieskumu exekučného titulu (posúdenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré majú vplyv na vymáhaný nárok) v prípade, „*ak bol exekučný titul vydaný v konaní, v ktorom nebolo možné namietať alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky*“.

Ústavný súd akcentuje, že je nevyhnutné interpretovať predmetné ustanovenie eurokonformne, a to tak, že za situáciu predpokladanú ustanovením § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku je nutné považovať aj stav, keď v konaní o vydanie platobného rozkazu síce bolo možné namietať alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, avšak právomoc na vydanie platobného rozkazu bola zverená vyššiemu súdnemu úradníkovi a vyšší súdny úradník platobný rozkaz vydal, možnosť podania odporu bola limitovaná lehotou 15 dní od doručenia platobného rozkazu a právna úprava vyžadovala, aby spotrebiteľ odpor vecne odôvodnil.

Iba taká interpretácia § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku, podľa ktorej všeobecnému súdu v exekučnom konaní prináleží skúmať exekučný titul – platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom z hľadiska posúdenia dôvodnosti vymáhania nároku, ktorý má pôvod v spotrebiteľskej zmluve, teda skúmať, či spotrebiteľská zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a či netrpí vadami, ktoré majú vplyv na nárok vymáhaný v exekučnom konaní, zodpovedá naplneniu cieľov sledovaných smernicou 93/13/EHS.

Záver - PLz. ÚS 1/2022

Na základe uvedeného všeobecný súd v rámci exekučného konania nemôže odmietnuť preskúmanie exekučného titulu – platobného rozkazu, ktorý bol vydaný vyšším súdnym úradníkom na podklade spotrebiteľskej zmluvy, pretože by tým rezignoval na princíp efektívnej ochrany spotrebiteľa, ktorý je súčasťou základného práva na súdnu ochranu.

Mgr. Jana Tilňaková

Právnička, dlhodobo sa venuje ochrane spotrebiteľov v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov od bánk a nebankových inštitúcií, zrážok zo mzdy, spotrebiteľského rozhodcovského konania, reklamácie a obchodov na diaľku a pod..

JUDr. Jana Pajtašová

Právnička špecializujúca sa na ochranu spotrebiteľov v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov od bánk a nebankových inštitúcií, na ochranu spotrebiteľov, ktorým hrozí dobrovoľná dražba, prípadne im nehnuteľnosti už boli vydražené, odkladu splátok a pod..

Dôležité linky

www.pomocspotrebiteľom.sk

www.facebook.com/pomocspotrebiteľom.sk

Vaše otázky môžete adresovať na: pomocspotrebiteľom@strana-smer.sk

www.strana-smer.sk

www.smer-pk.sk

www.facebook.com/smersd

<https://t.me/SMERSD>

www.facebook.com/robertfico.sk

[https://instagram.com/smer_sd](https://www.instagram.com/smer_sd)

www.facebook.com/smersdpresovskyykraj